

Cijfers uit de registratie van beroepen in de gezondheidszorg

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
VERLOSKUNDIGEN**

Peiling 1997

L. Hingstman

November 1997

NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de
gezondheidszorg)
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 2729700

Het NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg) verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatie-activiteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

INHOUD

pag.

1.	INLEIDING	5
2.	HET AANTAL PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN	8
3.	VESTIGING EN VERTREK	9
4.	SAMENSTELLING	12
5.	OVERIGE KENMERKEN	15
	- Aantal praktijken	15
	- Lidmaatschap NOV	16
6.	SPREIDING EN DICHTHEID	17
7.	PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	24
	- Aantal	24
	- Werkzaamheden	24
	- Praktijkzoekenden	26
8.	SAMENVATTING	27
9.	BEGRIPPEN	28

1. INLEIDING

Het NIVEL (nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg) beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten en kinderartsen). Het registratieproject van verloskundigen is in 1983 van start gegaan met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (NOV) en het NIVEL.

Het doel van het registratieproject is informatie te verzamelen over menskracht in de verloskunde. In het project zijn op dit moment een tweetal registraties opgenomen, te weten de registratie van 'werkzame verloskundigen' en de registratie van 'nog niet werkzame verloskundigen'.

Registratie van 'werkzame verloskundigen'

Op basis van gegevens uit dit registratiesysteem kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen zijn er in Nederland werkzaam?
- wat is de leeftijdsopbouw van alle praktiserende verloskundigen?
- hoeveel verloskundigen hebben zich gevestigd en hoeveel hebben de praktijk neergelegd?
- op welke wijze vestigt men zich?
- wat is de praktijkvorm waarin verloskundigen werkzaam zijn?
- hoe is de spreiding en dichtheid van de beroepsgroep over Nederland?

Belangrijke gegevensbronnen waaruit het registratieproject Verloskundigen zijn informatie krijgt zijn de Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (NOV) en de opleidingen. Daarnaast worden via schriftelijke en telefonische enquêtes door het NIVEL gegevens verzameld bij de verloskundige zelf. Op basis van deze bronnen is het NIVEL in staat om statistische overzichten te publiceren vanaf 1 januari 1970.

Gezien de opzet van het registratiesysteem van werkzame verloskundigen kunnen in het licht van achteraf uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet 'bevroren', hetgeen betekent dat er kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Registratie van 'nog niet werkzame verloskundigen'

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL eveneens over een registratiesysteem van 'nog niet werkzame verloskundigen'. Onder deze groep verloskundigen worden verstaan diegenen die de opleiding tot verloskundige hebben voltooid maar (nog) niet werkzaam zijn als verloskundige en daartoe de plannen niet hebben opgegeven. De gegevens worden verkregen via een enquête die jaarlijks op peildatum (1 januari) wordt gehouden onder alle verloskundigen die de opleiding in het daaraan voorafgaande jaar hebben voltooid of in een vorige peiling te kennen hebben gegeven dat zij (nog) geen vaste werkring

hebben gevonden en nog op zoek zijn naar een praktijk. Met deze gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen hebben jaarlijks de opleiding voltooid?
- hoeveel van hen zijn werkzaam als verloskundige en in welke functie?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de opleiding en begindatum van de werkzaamheden als verloskundige?
- hoeveel verloskundigen zijn op zoek naar een eigen praktijk?
- Welke voorkeuren hebben praktijkzoekende verloskundigen met betrekking tot de praktijkvorm.

Tot slot moet nog worden aangetekend dat waar in de tekst 'waarneemster' wordt gebruikt, hiermee zowel mannelijke als vrouwelijke verloskundigen worden bedoeld.

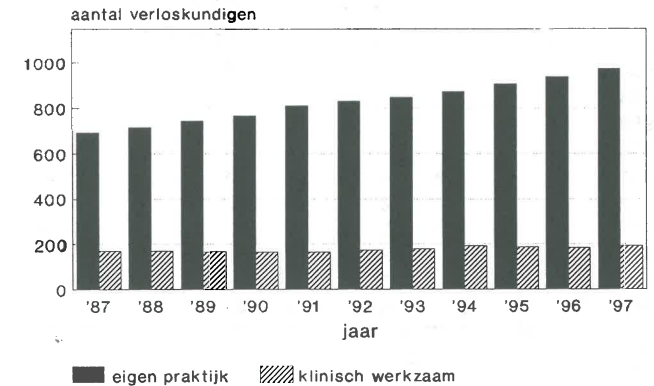
2. HET AANTAL PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN

Op 1 januari 1997 zijn er 1.357 praktiserende verloskundigen. Hiervan zijn er 44, ofwel 3,2%, van het mannelijk geslacht.

De meerderheid van de praktiserende verloskundigen is werkzaam in een eigen praktijk (72%). Circa 14% is klinisch werkzaam en verder zijn 109 (8%) verloskundigen werkzaam als vaste waarneemster. Daarnaast zijn er nog 78 wisselende waarneemsters werkzaam (bijna 6%).

In figuur 1 is het absolute aantal verloskundigen in eigen praktijk en de klinisch werkzame verloskundigen over de afgelopen 10 jaar in beeld gebracht. Hieruit kan worden afgeleid dat ieder jaar een toename heeft plaatsgevonden van het aantal verloskundigen met een eigen praktijk. In de afgelopen 10 jaar is het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen met bijna 40% toegenomen. Het aantal klinisch werkzame verloskundigen is de afgelopen 10 jaar tamelijk stabiel gebleven, maar stijgt toch licht, van rond 180 naar circa 190.

Figuur 1: Absoluut aantal praktiserende verloskundigen (eigen praktijk en klinisch werkzaam) vanaf 1987, per 1 januari

3. VESTIGING EN VERTREK

De groei van een beroepsgroep is het resultaat van vestiging en vertrek. Tabel 1 laat zien dat in 1996 75 verloskundigen begonnen zijn met een eigen praktijk. Dit aantal is iets lager dan in 1995 toen 83 verloskundigen met een praktijk begonnen. Ook het aantal verloskundigen dat in 1996 de praktijk heeft neergelegd is wat lager dan in 1995. Per saldo is het aantal verloskundigen met een eigen praktijk in 1996 met 30 gestegen.

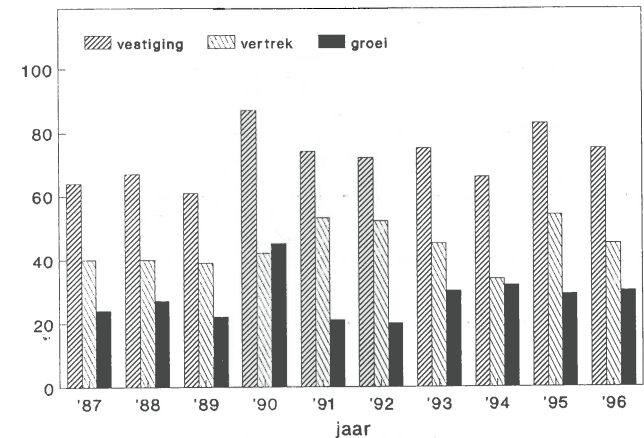
Tabel 1: Aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd vanaf 1987

	praktijk begonnen	praktijk neergelegd	saldo
1987	64	40	+ 24
1988	67	40	+ 27
1989	61	39	+ 22
1990	87	42	+ 45
1991	74	53	+ 21
1992	72	52	+ 20
1993	75	45	+ 30
1994	66	34	+ 32
1995	83	54	+ 29
1996	75	45	+ 30

Als de vestigings- en vertrekcijfers over de periode 1987-1996 worden vergeleken, dan kan worden geconstateerd dat sinds 1987 het vertrekcijfer, na een geringe stijging tot 1991, sinds 1993 nogal schommelt (figuur 2). Het vestigingscijfer is redelijk stabiel gebleven.

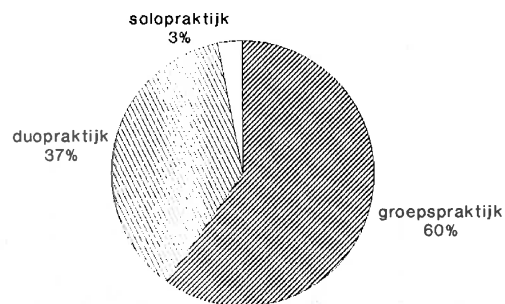
Het vestigingssaldo (groei) vertoont een duidelijke piek in 1990. In de afgelopen vier jaar is het vestigingssaldo redelijk stabiel gebleven; rond de 30 per jaar.

Figuur 2: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1987

Het overgrote deel van de verloskundigen dat in 1996 met een eigen praktijk is begonnen heeft zich gevestigd in een groepspraktijk (60%); 37% in een 3-manspraktijk, 19% in een 4-manspraktijk en 4% in een 5- of meermanspraktijk. Circa 37% is begonnen in een duopraktijk en 3% is gestart in een solopraktijk (zie figuur 3). Dit betekent een zeer scherpe teruggang van het percentage dat zich als solist vestigt. Vorig jaar was dat nog 10%, terwijl toen 'maar' 25% zich in een duopraktijk vestigde. Tien jaar geleden bedroeg het aandeel verloskundigen dat een solopraktijk startte nog ruim 21%.

Figuur 3: Praktijkvorm van de verloskundigen die zich in 1996 hebben gevestigd

Van de 45 verloskundigen die in 1996 de praktijk hebben neergelegd is 20% gestopt vanwege de leeftijd en 18% wegens ziekte. Andere veel genoemde redenen zijn: uitoefenen andere functie (26%) en gezinsomstandigheden (16%).

4. SAMENSTELLING VAN DE BEROEPSGROEP VERLOSKUNDIGEN

De beroepsgroep verloskundigen kenmerkt zich door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Het merendeel van de verloskundigen is jonger dan 40 jaar (61%), terwijl 5% ouder is dan 55 jaar (tabel 2).

Tabel 2: Relatieve leeftijdsverdeling van alle praktiserende verloskundigen naar functie, per 1 januari 1997

	Eigen praktijk	Klinisch werkzaam	Vaste waarnemer	Wisselend waarnemer	Totaal	
	%	%	%	%	abs	%
< 25 jaar	4,0	4,1	6,4	17,9	68	5,0
25-29	14,8	9,3	21,1	28,2	207	15,3
30-34	24,1	16,5	29,4	11,5	308	22,7
35-39	19,0	17,5	11,0	17,9	245	18,1
40-44	12,8	24,2	16,5	5,1	194	14,3
45-49	11,2	12,4	6,4	9,0	147	10,8
50-54	9,1	10,8	5,5	5,1	120	8,8
55-59	3,4	5,2	1,8	5,1	49	3,6
60-64	1,6	-	0,9	-	17	1,3
> 64	0,1	-	0,9	-	2	0,1
Totaal %	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0
absoluut	976	194	109	78	1.357	

Van de verloskundigen in eigen praktijk is 62% jonger dan 40 jaar. Bij de klinisch werkzamen is dat 47%. Deze percentages zijn bij de vaste waarnemers en de wisselende waarnemers respectievelijk 68% en 75%. Van de klinisch werkzamen is dus iets meer dan de helft ouder dan 40 jaar.

Als wordt gekeken naar de praktijkvorm van de zelfstandig gevestigde verloskundigen, dan valt de constante daling op van het percentage verloskundigen werkzaam in een solopraktijk (tabel 3). Dit bedroeg in 1975 nog 87%. In 1980 was dit aandeel reeds gedaald tot 74% en per 1 januari 1997 bedraagt dit

nog slechts 16%. Het aandeel verloskundigen werkzaam in een groepspraktijk is derhalve sterk gestegen, van 7% in 1985 tot ruim 56% in 1997. Hiervan is 36% werkzaam in een 3-manspraktijk, 17% in een 4-manspraktijk en 3% in een 5- of meermanspraktijk. Het percentage verloskundigen in een duopraktijk neemt na een geleidelijke stijging tot 40% in 1989 ieder jaar iets af tot 28% in 1997.

Tabel 3: Absolute en relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari

	Werkzaam in solo-praktijk		Werkzaam in duo-praktijk		Werkzaam in groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	409	74,2	112	20,3	30	5,4	551	100,0
1985	360	56,3	234	36,6	45	7,0	639	100,0
1990	287	37,5	288	37,6	191	24,9	766	100,0
1991	271	33,4	290	35,8	250	30,8	811	100,0
1992	248	29,8	295	35,5	289	34,7	832	100,0
1993	227	26,7	271	31,9	351	41,3	849	100,0
1994	212	24,2	279	31,9	384	43,9	875	100,0
1995	186	20,5	294	32,4	427	47,1	907	100,0
1996	177	18,9	285	30,4	475	50,7	937	100,0
1997	154	15,8	271	27,8	551	56,5	976	100,0

Uitsplitsing naar functie en plaats van opleiding laat zien dat van de werkzame verloskundigen die de opleiding hebben gevolgd in Rotterdam, relatief gezien een groter deel in eigen praktijk werkzaam is (77%) dan van beide andere opleidingsinstituten (tabel 4).

Van de groep verloskundigen die in het buitenland is opgeleid en op 1 januari 1997 werkzaam was, is 58% werkzaam in eigen praktijk en 22% is klinisch werkzaam. Twintig procent is als vaste of wisselende waarneemster aan de slag.

Tabel 4: Aantal praktiserende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding, per 1 januari 1997

Opleidingsplaats	Eigen praktijk		Klinisch werkzaam		Vaste waarneemster		Wisselend waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	281	70,6	60	15,1	35	8,8	22	5,5	398	100,0
Rotterdam	309	77,1	45	11,2	30	7,5	17	4,2	401	100,0
Heerlen/ Kerkrade	290	73,8	53	13,5	27	6,9	23	5,9	393	100,0
Buitenland ¹	96	58,2	36	21,8	17	10,3	16	9,7	165	100,0
Totaal	976	71,9	194	14,3	109	8,0	78	5,7	1357	100,0

¹ Gelijktelling.

5. OVERIGE KENMERKEN

Aantal praktijken

Per 1 januari 1997 zijn er in Nederland 462 verloskundigenpraktijken (tabel 5). Vergeleken met 1 januari 1996 is het aantal praktijken met negen afgenomen. Deze afname is een direct gevolg van de toename van het aantal personen in groepspraktijken. Hierdoor daalt het aantal solo- en duopraktijken snel, dit jaar met 31, terwijl het aantal groepspraktijken

wel toeneemt (met 22), maar relatief minder. Dit jaar is het aandeel groepspraktijken (36%) voor het eerst groter dan het aandeel solopraktijken (34%). Tien jaar geleden was het aandeel solopraktijken in Nederland nog 70%. Het absolute en relatieve aantal duopraktijken is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven. Opvallend is de grote groei bij de groepspraktijken. Op 1 januari 1997 telt Nederland 166 groepspraktijken. Dit betekent in zes jaar tijd een verdubbeling. Van de 166 groepspraktijken zijn er 119 '3-manspraktijken', 43 '4-manspraktijken' en 4 '5-manspraktijken'.

Tabel 5: Aantal verloskundige praktijken naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	409	86,1	56	11,8	10	2,1	475	100,0
1985	360	73,3	117	23,8	14	2,9	491	100,0
1990	287	58,3	144	29,3	61	12,4	492	100,0
1991	272	54,8	145	29,2	79	15,9	496	100,0
1992	251	51,3	148	30,3	90	18,4	489	100,0
1993	229	48,2	136	28,6	110	23,2	475	100,0
1994	213	45,1	140	29,7	119	25,2	472	100,0
1995	186	39,7	147	31,3	136	29,0	469	100,0
1996	183	38,8	144	30,6	144	30,6	471	100,0
1997	159	34,4	137	29,7	166	36,0	462	100,0

Lidmaatschap NOV

Het aantal werkzame verloskundigen dat lid is van de NOV bedraagt 1.235. Dit betekent 91% van alle praktiserende verloskundigen. Vooral onder de verloskundigen in eigen praktijk zitten veel NOV-leden;

95% van hen is lid. Van de klinisch werkzame verloskundigen is ruim 70% lid en van de vaste en wisselende waarneemsters is bijna 91% lid van de NOV.

6. SPREIDING EN DICHTHEID

In vergelijking tot andere provincies zijn in Limburg veel (30%) verloskundigen klinisch werkzaam (tabel 6). Ook Friesland, Brabant en Noord-Holland (respectievelijk 21%, 20% en 19%) scoren redelijk hoog. Daarentegen zijn Zeeland en Flevoland de provincies waar geen enkele verloskundige klinisch werkzaam is. Wordt gekeken naar het aantal vaste waarneemsters, dan zijn Zeeland (geen) en Limburg (3%) de provincies met relatief gezien het geringste aantal. Groningen (20%) en Friesland (14%) zijn de provincies met relatief gezien het meeste aantal vaste waarneemsters.

Tabel 6: Aantal praktiserende verloskundigen naar provincie en functie, per 1 januari 1997

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	22	62,9	6	17,1	7	20,0	35	100,0
Friesland	18	64,3	6	21,4	4	14,3	28	100,0
Drenthe	24	82,8	2	6,9	3	10,3	29	100,0
Overijssel	61	85,9	1	1,4	9	12,7	71	100,0
Flevoland	27	87,1	-	-	4	12,9	31	100,0
Gelderland	127	81,4	16	10,3	13	8,3	156	100,0
Utrecht	73	77,7	15	16,0	6	6,4	94	100,0
N-Holland	180	71,4	49	19,4	23	9,1	252	100,0
Z-Holland	208	80,9	25	9,7	24	9,3	257	100,0
Zeeland	10	100,0	-	-	-	-	10	100,0
N-Brabant	162	73,6	45	20,5	13	5,9	220	100,0
Limburg	64	66,7	29	30,2	3	3,1	96	100,0
Nederland	976	76,3	194	15,2	109	8,5	1279 ¹	100,0

¹ De 78 wisselende waarnemers kunnen niet bij een provincie ondergebracht worden.

Uitgesplitst naar praktijkvorm blijkt dat de provincie Zeeland, waar overigens slechts tien zelfstandige verloskundigen werkzaam zijn, de provincie is met relatief het grootste aantal (90%) verloskundigen in een groepspraktijk (tabel 7). Ook Utrecht (78%) en Noord-Holland (68%) scoren hoog.

Verhoudingsgewijs zijn Groningen (50%) en Drenthe (37%) de provincies waarin de meeste verloskundigen in een solopraktijk werken. De provincies Flevoland (7%) en Utrecht (8%) scoren het laagst.

Tabel 7: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen in eigen praktijk naar provincie en praktijkvorm per 1 januari 1997

	solo praktijk		duo-praktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	11	50,0	6	27,3	5	22,7	22	100,0
Friesland	6	33,3	6	33,3	6	33,3	18	100,0
Drenthe	9	37,5	8	33,3	7	29,2	24	100,0
Overijssel	14	23,0	20	32,8	27	44,3	61	100,0
Flevoland	2	7,4	9	33,3	16	59,3	27	100,0
Gelderland	22	17,3	34	26,8	71	55,9	127	100,0
Utrecht	6	8,2	10	13,7	57	78,1	73	100,0
N-Holland	16	8,9	42	23,3	122	67,8	180	100,0
Z-Holland	31	14,9	56	26,9	121	58,2	208	100,0
Zeeland	1	10,0	-	-	9	90,0	10	100,0
N-Brabant	18	11,1	56	34,6	88	54,3	162	100,0
Limburg	18	28,1	24	37,5	22	34,4	64	100,0
Nederland	154	15,8	271	27,8	551	56,5	976	100,0

Per 1 januari 1997 bedraagt het gemiddeld aantal inwoners per zelfstandig gevestigde verloskundige 15.950. Dit aantal ligt lager dan in voorgaande jaren en de verloskundigendichtheid in Nederland is daarmee opnieuw toegenomen (in 1996: 1 op 16.535). Dit betekent dat de groei van het aantal verloskundigen sneller is gestegen dan de bevolkingsgroei. Bij een meer exacte operationalisatie van het begrip verloskundigendichtheid kan het aantal verloskundigen in een eigen praktijk gerelateerd worden aan het aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar. Hantering van deze methode levert op 1 januari 1997 een verloskundigendichtheid op van één verloskundige per 2.924 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (tabel 8). In 1990 en 1995 bedroeg deze dichtheid respectievelijk 3.878 en 3.230.

Tabel 8: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk per provincie, per 1 januari 1997

Provincie	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per verloskundige
Groningen	105.056	22	4.775
Friesland	107.188	18	5.954
Drenthe	77.173	24	3.215
Overijssel	191.050	61	3.131
Flevoland	55.295	27	2.047
Gelderland	342.424	127	2.696
Utrecht	212.511	73	2.911
Noord-Holland	468.350	180	2.601
Zuid-Holland	617.186	208	2.967
Zeeland	60.931	10	6.093
Noord-Brabant	419.568	162	2.589
Limburg	197.214	64	3.081
Nederland	2.853.946	976	2.924

De verloskundigen zijn niet gelijk over Nederland verdeeld. De verloskundigendichtheid is het hoogst in Flevoland, Noord-Holland en Noord-Brabant. Zeeland, Friesland en Groningen kennen veruit de laagste verloskundigendichtheid.

Binnen niet-stedelijke gemeenten is het door de geringe bevolkingsdichtheid en de oudere leeftijdsopbouw van de bevolking, voor een verloskundige moeilijk een rendabele praktijk op te bouwen. Dit uit zich binnen deze niet-stedelijke gemeenten in een geringe verloskundigendichtheid; één verloskundige per 4.894 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (zie tabel 9 volgende pagina). In deze gemeenten wordt dan ook een groot deel van de bevallingen door huisart-

sen geleid. We moeten echter constateren dat juist in dit soort type gemeenten de dichtheid in het afgelopen jaar is toegenomen; in 1996 werd een dichtheid genoteerd van 1 verloskundige per 6.209 vruchtbare vrouwen. Verder zien wij dat ook de zeer stedelijke gemeenten gekenmerkt worden door een lage verloskundigendichtheid (3.091). In deze steden zijn echter relatief meer verloskundigen klinisch werkzaam. De hoogste verloskundigendichtheid komt voor in de matig stedelijke gemeenten van ons land, dat wil zeggen gemiddeld één verloskundige per 2.486 vrouwen in de leeftijd van 15-39 jaar.

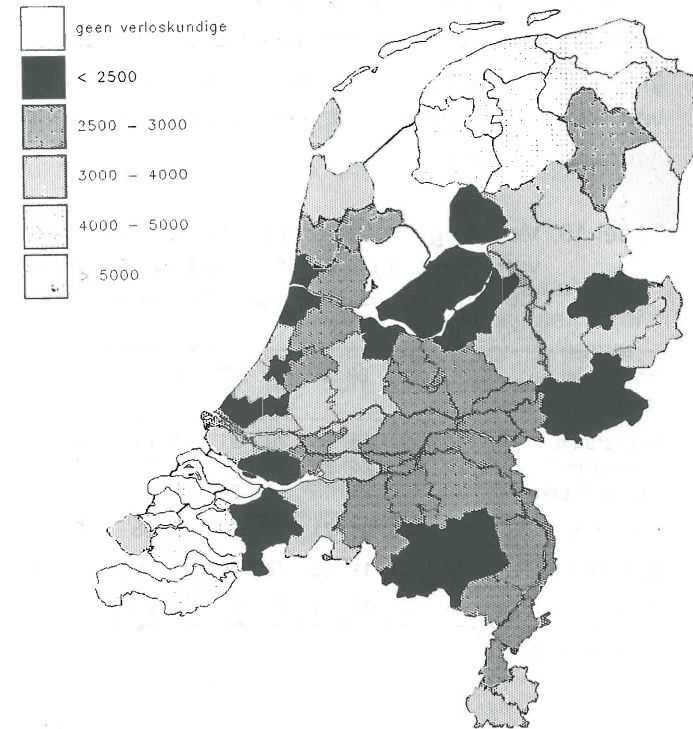
Tabel 9: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar omgevingsadressendichtheid¹, per 1 januari 1997

Omgevingsadressendichtheid ¹	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per verloskundige
Niet-stedelijke gemeenten	440.528	90	4.894
Weinig-stedelijke gemeenten	575.568	211	2.727
Matig-stedelijke gemeenten	579.123	233	2.485
Sterk-stedelijke gemeenten	696.093	260	2.677
Zeer sterk-stedelijke gemeenten	562.634	182	3.091
Nederland	2.853.946	976	2.924

¹ Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen' op pagina 26.

Figuur 4 illustreert nog eens de variatie in verloskundigendichtheid in Nederland, nu per WGR-subregio (regio-indeling in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen rekening gehouden is met het werkgebied van de verloskundige. Uitgangspunt is het praktijkadres van de verloskundige.

Figuur 4: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar per zelfstandig gevestigde verloskundige), per 1 januari 1997

7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal

Gezien het feit dat in 1993 de opleidingsduur van verloskundigen met één jaar is verlengd tot vier jaar, betekent dat in 1996 het aantal afgestudeerden aanmerkelijk lager is. Het aantal verloskundigen dat een gelijkstelling heeft gekregen is in 1996, na een piek van 48 in 1995, weer naar een gebruikelijk niveau gedaald (26).

Tabel 10: Verdeling van de afgestudeerden naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding vanaf 1987

Plaats van opleiding	'87	'88	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96
Amsterdam	14	21	18	25	20	21	20	27	22	1
Rotterdam	14	23	24	28	19	17	18	21	23	7
Heerlen/Kerkrade	20	17	23	18	14	24	21	20	28	1
Sub-totaal	48	61	65	71	53	62	59	68	73	9
Buitenland ¹	16	11	11	23	28	20	33	30	48	26
Totaal	64	72	76	94	81	82	92	98	121	35

¹ Gelijkstelling.

Werkzaamheden

De meerderheid van alle verloskundigen die sinds 1987 is afgestudeerd, is op 1 januari 1997 werkzaam als verloskundige (tabel 11). Het grootste deel (58%) is werkzaam in een eigen praktijk. Bijna 14% van alle afgestudeerden in de periode 1986-1996 is nog niet aan de slag als verloskundige en 12% is om uiteenlopende redenen (voorlopig) met de werkzaamheden gestopt.

Als vervolgens wordt gekeken naar het jaar van afstuderen, dan blijkt bijvoorbeeld dat van degenen die in 1991 zijn afgestudeerd 64% op 1 januari 1997 reeds een eigen praktijk heeft. In verhouding tot andere beroepsgroepen (bijvoorbeeld huisartsen) is dit hoog. Daarnaast is 12% van deze jaargroep op 1 januari 1997 nog niet aan de slag.

Van degenen die in 1995 zijn afgestudeerd of gelijkgesteld heeft bijna 47% op 1 januari 1997 een eigen praktijk en bijna 26% is als vaste of wisselende waarnemster werkzaam.

Tabel 11: Relatieve verdeling van werkzaamheden van afgestudeerde verloskundigen (of gelijkstelling) vanaf 1986, per 1 januari 1997 naar jaar van voltooiing van de opleiding

Afstudeer-jaar	Eigen praktijk	Klinisch werkzaam	Vaste waarnemster	Nog niet werkzaam ¹	Niet (meer) werkzaam	Totaal	abs	%
	%	%	%	%	%			
1986	51,6	3,2	8,1	8,1	29,0	62	100,0	
1987	56,3	6,3	10,9	3,1	23,4	64	100,0	
1988	56,9	4,2	22,2	1,4	15,3	72	100,0	
1989	63,2	3,9	11,8	5,3	15,8	76	100,0	
1990	68,1	4,3	3,2	10,6	13,8	94	100,0	
1991	64,2	6,2	7,4	12,3	9,9	81	100,0	
1992	63,4	9,8	6,1	7,3	13,4	82	100,0	
1993	62,0	6,5	7,6	15,2	8,7	92	100,0	
1994	68,4	9,2	6,1	12,2	4,1	98	100,0	
1995	46,8	15,1	9,5	26,2	2,4	126	100,0	
1996	14,3	11,4	11,4	62,9	-	35	100,0	
Totaal	58,2	7,6	9,1	13,5	11,7	882	100,0	

¹ Tot deze groep worden ook de wisselende waarnemers gerekend.

Praktijkzoekenden

Aan de verloskundigen (afgestudeerd vanaf 1986) die op 1 januari 1997 nog niet werkzaam waren (119), is gevraagd of men nog op zoek is naar een praktijk. Van deze groep waren er 25 actief aan het zoeken en 14 verloskundigen gaven te kennen dat men plannen heeft om over niet al te lange tijd op zoek te gaan naar een vaste betrekking (tabel 12). Het merendeel van de praktijkzoekende verloskundigen komt uit de opleidingsjaren 1995 en 1996.

Tabel 12: Aantal verloskundigen onder de afgestudeerden vanaf 1986 die op 1 januari 1997 nooit werkzaam zijn geweest als verloskundige

	actief op zoek		plannen om te zoeken		niet meer op zoek		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1986	-	-	-	-	5	100,0	5	100,0
1987	-	-	-	-	2	100,0	2	100,0
1988	-	-	-	-	1	100,0	1	100,0
1989	-	-	-	-	4	100,0	4	100,0
1990	-	-	-	-	10	100,0	10	100,0
1991	1	10,0	-	-	9	90,0	10	100,0
1992	-	-	-	-	6	100,0	6	100,0
1993	1	7,1	-	-	13	92,9	14	100,0
1994	1	8,3	2	16,7	9	75,0	12	100,0
1995	14	42,4	9	27,3	10	30,3	33	100,0
1996	8	36,4	3	13,6	11	50,0	22	100,0
Totaal	25	20,7	14	11,6	80	67,8	119	100,0

Het grootste deel van de verloskundigen die op 1 januari 1997 op zoek is naar vast werk, is op die datum werkzaam in wisselende waarneming (56%). Bijna de helft van deze groep (49%) ambieert een

eigen praktijk. Bijna 13% is op zoek naar een vast waarnemersschap, eveneens 13% wil intramuraal gaan werken. Van degenen die op zoek zijn naar een eigen praktijk geeft niemand de voorkeur aan het werken in een solopraktijk. De helft wil een duopraktijk, de andere helft een groepspraktijk.

8. SAMENVATTING

Ter afsluiting de voornaamste bevindingen uit de peiling van 1 januari 1997:

- Op 1 januari 1997 zijn er 1.357 werkzame verloskundigen in Nederland (inclusief wisselende waarnemers).
- De meerderheid van de verloskundigen is werkzaam in een eigen praktijk (72%); 14% is klinisch werkzaam.
- In 1996 hebben zich 75 verloskundigen gevestigd (in eigen praktijk) en hebben 45 verloskundigen de praktijk neergelegd. Dit betekent dus een toename van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen in 1996 met 30.
- Van diegenen die zich in 1996 vestigden is 60% begonnen in een groepspraktijk.
- Verloskundigen zijn gemiddeld vrij jong: 61% is jonger dan 40 jaar; 5% is ouder dan 60 jaar.
- Van de 1.357 werkzame verloskundigen zijn er slechts 44 van het mannelijk geslacht. Dit percentage (3,2%) is de laatste jaren nauwelijks veranderd.
- Van de verloskundigen met een eigen praktijk werkt 16% solo; 28% werkt in een duopraktijk en